

Wyrok z dnia 1 lutego 2000 r .

I PKN 508/99

Przepis art. 23¹ § 1 KP jest bezwzględnie obowiązujący i przejęcie w tym trybie pracowników przez nowego pracodawcę następuje z mocy prawa, co nie jest uzależnione od jakichkolwiek czynności pracowników. Nie jest również możliwe uchylenie skutków działania tego przepisu w wyniku czynności prawnej (umowy) pomiędzy dotychczasowym i nowym pracodawcą.

Przewodniczący SSN Barbara Wagner, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera (sprawozdawca), Józef Iwulski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 1 lutego 2000 r. sprawy z powództwa Marka M., Stanisława K., Andrzeja W. przeciwko Zakładowi Energetyki Ciepłej w K. o nawiązanie stosunku pracy, na skutek kasacji Stanisława K. od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pacy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach z dnia 12 kwietnia 1999 r. [...]

1. o d d a l i ł kasację;
2. nie obciążył powoda kosztami procesu.

U z a s a d n i e n i e

Powodowie Marek M., Stanisław K. i Andrzej W. wnieśli o zobowiązanie pozwanego Zakładu Energetyki Ciepłej w K. do nawiązania z nimi stosunku pracy.

Pozwany Zakład Energetyki Ciepłej w K. wniósł o oddalenie powództwa.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Końskich wyrokiem z 21 maja 1997 r. zobowiązał stronę pozwaną do nawiązania stosunku pracy z powodami w terminie 1 tygodnia od uprawomocnienia się orzeczenia.

Sąd Rejonowy ustalił, że powodowie byli zatrudnieni na podstawie umowy o pracę w charakterze elektromonterów w Zakładach Metalurgicznych "Z." w K., które zostały postawione w stan upadłości. W dniu 24 lipca 1996 r. syndyk masy upadłości Zakładów Metalurgicznych "Z." w K. zawarł z Miastem i Gminą K. przedwstępną

umowę sprzedaży budynków, budowli i urządzeń związanych z funkcjonowaniem Elektrociepłowni. Umowa przedwstępna przewidywała w § 5, że "Zarząd Miasta i Gminy K. deklaruje przejęcie w trybie art. 23¹ KP na czas nieokreślony wszystkich pracowników zatrudnionych na czas nieokreślony według stanu zatrudnienia w Elektrociepłowni na dzień 15 czerwca 1996 r.". Sąd Rejonowy ustalił, że wprawdzie w wykazie pracowników przejmowanych przez Urząd Miasta i Gminy w K. sporządzonym według stanu na dzień 15 czerwca 1996 r. brak było nazwisk powodów, ale okoliczność ta nie świadczy o tym, że powodowie nie byli pracownikami Elektrociepłowni. Pierwszy wykaz podlegał uzupełnieniu i w wykazie pracowników Zakładu Elektrociepłowni sporządzonym 15 września 1996 r. powodowie zostali już wymienieni. Z wykazu tego wynikało, że powodowie byli zatrudnieni w nastawni głównej, która organizacyjnie wchodziła w skład Zakładu Elektrociepłowni. Powodowie pobrali, co prawda, odprawy pieniężne na podstawie art. 8 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19 ze zm.), ale nieprawidłowości dotyczące wypłaty odpraw pracownikom przejmowanego zakładu pracy nie wpływają na ocenę, że pozwany powinien zatrudnić powodów stosownie do treści § 5 umowy przedwstępnej, zwłaszcza, że powodowie dopełnili obowiązku przewidzianego w § 6 tej umowy, zgodnie z którym przejęcie miało objąć tych pracowników, którzy w określonym czasie wystąpili do nowego właściciela o przyjęcie ich do pracy w Elektrociepłowni. Sąd Rejonowy uznał, że umowa o pracę powodów uległa rozwiązaniu w dniu 30 września 1996 r. (w związku z jej wypowiedzeniem przez syndyka masy upadłości Zakładów Metalurgicznych "Z." w K.), ale mimo to powodowie podlegają przejęciu przez stronę pozwaną na podstawie art. 23¹ KP.

Sąd Wojewódzki - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach wyrokiem z 22 października 1997 r. oddalił apelację strony pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego.

Sąd Wojewódzki stwierdził, że na skutek przejęcia zakładu pracy powodów nastąpiła zmiana podmiotowa po stronie pracodawcy (wejście nowego pracodawcy w prawa i obowiązki dotychczasowego pracodawcy przy zachowaniu istniejących stosunków pracy). Zmiana nastąpiła w sposób automatyczny i niezależny od woli dotychczasowego i nowego pracodawcy. Pozwany zobowiązał się zgodnie z § 5 umowy przedwstępnej do przejęcia w trybie art. 23¹ KP wszystkich pracowników za-

trudnionych na czas nieokreślony w Elektrociepłowni według stanu na dzień 15 czerwca 1996 r. Pozwany przejął na własność część majątku Zakładów Metalurgicznych "Z." w upadłości w K., a mianowicie Elektrociepłownię, w tym nastawnię główną, w której pracowali powodowie. Przejęcie nastawni nastąpiło w październiku 1996 r. Logiczny i zgodny z art. 23¹ KP jest wniosek, że nastąpiło skuteczne przejście powodów przez nowego pracodawcę. Sąd Wojewódzki uznał, że pomimo błędnej redakcji sentencji wyroku Sądu Rejonowego - zobowiązującej stronę pozwaną do zawarcia z powodami umów o pracę w sytuacji, gdy na podstawie art. 23¹ KP są oni nadal pracownikami strony pozwanej z mocy prawa - nie jest celowe dokonywanie zmian w redakcji tej sentencji, skoro strona pozwana właściwie rozumie wskazany przepis.

W wyniku kasacji strony pozwanej Sąd Najwyższy wyrokiem z 13 maja 1998 r. w sprawie I PKN 101/98 uchylił wyrok Sądu Wojewódzkiego i przekazał temu Sądowi sprawę do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy stwierdził naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 23¹ § 1 KP. Z ustaleń Sądu Rejonowego - przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia przez Sąd Wojewódzki - wynikało bowiem, że przed datą przejścia zakładu pracy powodów na innego pracodawcę, poprzedni pracodawca powodów (Zakłady Metalurgiczne "Z." w upadłości w K.) rozwiązał z nimi umowy o pracę po upływie trzymiesięcznego wypowiedzenia ze skutkiem na dzień 30 września 1996 r. oraz że pozwany faktycznie przejął w październiku 1996 r. Elektrociepłownię wraz z nastawnią główną, w której powodowie pracowali przed rozwiązaniem z nimi umowy o pracę. Z prawnego mechanizmu działania art. 23¹ § 1 i 3 KP wynika, że na skutek przejścia zakładu pracy lub jego części następuje zmiana podmiotu zatrudniającego w stosunkach pracy istniejących w chwili przejścia i nie dotyczy to byłych pracowników, z którymi poprzedni pracodawca skutecznie rozwiązał umowy o pracę. Powodowie nie kwestionowali rozwiązania z nimi umów o pracę i pobrali odprawy pieniężne. Przyjmując, że istotne znaczenie ma data nabycia aktem notarialnym części zakładu pracy od poprzedniego pracodawcy, co nastąpiło w dniu 5 września 1996 r., nowy pracodawca wstępując z mocy prawa w uprawnienia i obowiązki poprzedniego pracodawcy był związany wypowiedzeniem powodów umów o pracę, jeżeli nie dokonał czynności zmierzających do cofnięcia wypowiedzenia przed datą rozwiązania stosunku pracy. W sytuacji powodów nie ma więc zastosowania art. 23¹ § 1 KP, skoro rozwiązanie z powodami stosunku pracy jest ustaloną przez Sąd Rejonowy i bezsporną między stronami okolicznością w sprawie. Z tego względu powodowie doma-

gali się nawiązania z nimi stosunku pracy wskazując jako podstawę swoich roszczeń § 5 przedwstępnej umowy sprzedaży. Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że roszczenia powodów powinny być rozpoznane na przytoczonej w pozwie podstawie faktycznej, która wymaga wyjaśnienia aspektów prawnych tak skonstruowanego powództwa opartego prawdopodobnie na przepisach art. 389, art. 393 § 1 i art. 353 § 2 KC w związku z art. 300 KP.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy wyrokiem z 12 kwietnia 1999 r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach zmienił wyrok Sądu Rejonowego z 21 maja 1997 r. i oddalił powództwo wszystkich powodów.

Sąd Okręgowy podniósł, że powodowie byli w toku postępowania reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika będącego radcą prawnym oraz dodatkowo przez przedstawiciela związków zawodowych. Pełnomocnicy nie sprecyzowali podstawy roszczeń powodów. Umowa przedwstępna z 24 lipca 1996 r. przewidywała w § 5 przejście przez Zarząd Miasta i Gminy K. w trybie art. 23¹ KP wszystkich pracowników zatrudnionych na czas nieokreślony według stanu zatrudnienia w Elektrociepłowni na dzień 15 czerwca 1996 r. Jednakże § 6 tej umowy precyzował, że Urząd Miasta i Gminy K. jest zwolniony z przejścia tych pracowników, którzy w ciągu dwóch tygodni od zatwierdzenia przez sędziego komisarza umowy nie wystąpią do nowego właściciela o przyjęcie ich do pracy w Elektrociepłowni. Powodowie w sierpniu 1996 r. podpisali oświadczenia o treści: "Wyrażam zgodę na podjęcie pracy w trybie art. 23¹ Kodeksu pracy u nowego pracodawcy, którym będzie Urząd Miasta i Gminy K.". Sąd Okręgowy ocenił tę zgodę jako oświadczenie powodów, że nie chcą skorzystać z art. 23¹ § 4 KP. Powodowie byli już wówczas w okresie wypowiedzenia i ich umowy o pracę rozwiązały się 30 września 1996 r. W dniu 26 września 1996 r. powodowie zwrócili się do pracodawcy o wypłacenie im odprawy pieniężnej w związku z rozwiązaniem z nimi stosunku pracy z przyczyn ekonomicznych. Nie kwestionowali rozwiązania umów o pracę i pobrali odprawy pieniężne. Pracownicy, którzy chcieli podjąć pracę w Zakładzie Energetyki Ciepłej w K. (po rozwiązaniu z nimi dotychczasowych umów) podpisywali już w sierpniu 1996 r. odrębne deklaracje, których powodowie nie złożyli, bo nie ma ich w aktach osobowych powodów. Powodowie zostali zwolnieni z pracy z dniem 30 września 1996 r., pozwy zaś wnieśli dopiero w lutym 1997 r., co dowodzi, że powodowie akceptowali rozwiązanie z nimi umów o pracę i nie starali się podjąć pracy u nowego pracodawcy.

Od wyroku Sądu Okręgowego kasację wniósł powód Stanisław K., opierając ją na obydwu podstawach wskazanych w art. 393¹ KPC, a mianowicie:

- 1) naruszeniu prawa materialnego - art. 65 KC, art. 389 KC i art. 393 § 1 KC w związku z art. 300 KP oraz art. 13 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności,
- 2) naruszeniu przepisów postępowania - art. 227 KPC i art. 328 § 2 KPC.

Wskazując na te podstawy powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i "orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu" (co należy rozumieć jako wniosek o oddalenie apelacji strony pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego, który uwzględnił powództwo) ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi drugiej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. W pierwszej kolejności wymagają rozważenia zarzuty dotyczące naruszenia przepisów postępowania jako rzutujące na możliwość oceny prawidłowości zastosowania prawa materialnego.

Powód dopatruje się naruszenia art. 227 KPC w tym, że Sąd drugiej instancji powinien był przeprowadzić postępowanie dowodowe "w zakresie § 6 przedmiotowej umowy, to jest jaki był cel i zamiar stron". Skarżący podnosi, że Sąd Okręgowy "mógł przecież na tę okoliczność przeprowadzić dowód z przesłuchania syndyka, burmistrza itp." Powód zarzuca, że Sąd drugiej instancji nie wyjaśnił również innych faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, w tym tego, czy wszyscy pracownicy otrzymali wypowiedzenia od syndyka. W taki sposób skonstruowany zarzut dotyczy w istocie naruszenia art. 232 zdanie 2 KPC, przepis ten jednak nie został w kasacji powołany.

Zarzut naruszenia art. 227 KPC jest nieuzasadniony.

Wskazane w kasacji dowody - których Sąd drugiej instancji faktycznie nie przeprowadził - nie były zgłaszane przez żadną ze stron w toku postępowania przed Sądem Okręgowym. Ponieważ podstawę kasacji stanowią wyłącznie uchybienia popełnione przez sąd drugiej instancji, a nie uchybienia sądu pierwszej instancji (por. postanowienie SN z dnia 22 kwietnia 1998 r., I CKN 856/97), rozważenia wymagało, czy Sąd Okręgowy powinien był z urzędu przeprowadzić dowody na okoliczność rzeczywistej treści § 6 przedwstępnej umowy sprzedaży zawartej 24 lipca 1996

r. przez syndyka masy upadłości Zakładów Metalurgicznych "Z." w K. i Zarząd Miasta i Gminy w K., w tym np. dowody wskazane w kasacji przez powoda.

Brak jest podstaw do przyjęcia, że Sąd Okręgowy miał obowiązek działać z urzędu i na podstawie art. 232 zdanie drugie KPC w związku z art. 391 KPC dopuścić i przeprowadzić dowody, których nie zgłaszały strony. Zwłaszcza że w toku postępowania przed Sądem Okręgowym strony nie wypowiadały się na temat treści § 6 umowy przedwstępnej w sposób, który sugerowałby rozbieżności między nimi co do treści tego postanowienia umownego.

Po zmianach wprowadzonych do Kodeksu postępowania cywilnego ustawą z dnia 1 marca 1996 r. (Dz.U. Nr 43, poz. 189), które zmierzały do zwiększenia kontradyktoryjności procesu, sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (wyrok SN z 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96, OSNC 1997, z. 6-7, poz. 76). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 KPC), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 277 KPC) spoczywa na stronie, która z tych faktów wywodzi skutki prawne (art. 6 KC). Strona ma obowiązek wyraźnego powołania konkretnego środka dowodowego oraz wskazania okoliczności, na jakie dowód ten ma być przeprowadzony. Sąd nie ma obowiązku wyręczenia strony zastępowanej przez adwokata lub radcę prawnego. Powód był reprezentowany w toku postępowania przed Sądem pierwszej i drugiej instancji przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, co jest nie bez znaczenia przy ocenie potrzeby działania przez sąd z urzędu w kwestiach dowodowych. Dopuszczenie z urzędu dowodu nie wskazanego przez stronę jest prawem, a nie obowiązkiem sądu (obowiązek taki wyjątkowo może wynikać bezpośrednio z przepisu prawa - por. art. 477¹ § 1¹ KPC). Dopuszczenie dowodu z urzędu powinno być sytuacją wyjątkową, sąd może taki dowód dopuścić wtedy, gdy inne środki dowodowe wskazane przez strony nie są wystarczające do rozstrzygnięcia sprawy (wyrok SN z 5 listopada 1997 r., III CKN 244/97, OSNC 1998, z. 3, poz. 52). Przewidziane w art. 232 zdanie 2 KPC uprawnienie sądu dopuszczenia dowodu nie wskazanego ma charakter wyjątkowy, co oznacza, że nieprzeprowadzenie tego dowodu przez sąd z urzędu tylko w szczególnym wypadku może uzasadniać podstawę kasacyjną (wyrok SN z 25 marca 1998 r., II CKN 656/97, OSNC 1998, z. 12, poz. 208, wyrok SN z 25 czerwca 1998 r., III CKN 384/98, nie publikowany).

Zarzut naruszenia art. 328 § 2 KPC powód wiąże z tym, że Sąd drugiej instancji nie wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku podstawy prawnej swojego rozstrzygnięcia. Wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa (stosownie do wymagań art. 328 § 2 KPC w związku z art. 391 KPC) było konieczne, ponieważ wyrok Sądu Okręgowego miał charakter reformatoryjny (art. 386 § 1 KPC), a definitywna zmiana wyroku Sądu Rejonowego - z uwzględnienia powództwa na jego oddalenie w całości - w połączeniu z wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z 13 maja 1998 r. poglądem prawnym, że w rozpoznawanej sprawie nie ma zastosowania art. 23¹ KP, wymagała wskazania w uzasadnieniu, na jakiej podstawie prawnej sąd drugiej instancji uznał powództwo za bezzasadne.

Zarzut naruszenia art. 328 § 2 KPC jest zatem uzasadniony, nie stanowi jednak usprawiedliwionej podstawy kasacyjnej, albowiem skarżący nie wykazał, jaki wpływ uchybienie to mogło mieć na wynik sprawy, a zwłaszcza że wpływ ten mógł być istotny, co w przypadku podstawy kasacyjnej wskazanej w art. 393¹ pkt 2 KPC jest niezbędną przesłanką uwzględnienia kasacji.

Brak wskazania przez Sąd Okręgowy podstawy prawnej wyroku nie stanowi przeszkody do dokonania kontroli kasacyjnej. Z wywodów uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd drugiej instancji nie znalazł podstaw faktycznych do uwzględnienia powództwa z mocy art. 393 § 1 KC. Stanowisko Sądu Okręgowego w tej kwestii jest prawidłowe, albowiem żądanie powoda nie mogło zostać uwzględnione na podstawie art. 393 § 1 KC w związku z art. 389 KC i art. 353 § 2 KC (które to przepisy wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 13 maja 1998 r. jako ewentualną podstawę materialnoprawną powództwa), ponieważ umowa przedwstępna z 24 lipca 1996 r. nie kreuje dla powoda żadnych roszczeń w stosunku do pozwanego o nawiązanie z nim stosunku pracy. Powód nie został objęty zobowiązaniem strony pozwanej jako nowego pracodawcy do ponownego zatrudnienia go po skutecznym i nie kwestionowanym przez powoda rozwiązaniu z nim umowy o pracę w związku z wypowiedzeniem dokonany przez dotychczasowego pracodawcę.

2. Zawarte w kasacji zarzuty naruszenia prawa materialnego sprowadzają się do właściwej interpretacji postanowień § 5 i § 6 umowy przedwstępnej z 24 lipca 1996 r. Powód powoływał jako podstawę faktyczną swojego żądania jedynie § 5 tej umowy. Słusznie kwestionuje się w kasacji pogląd Sądu Okręgowego co do tego, że powód nie określił podstawy swojego roszczenia, skoro w istocie ją wskazał (choć w bardzo lakoniczny sposób), przy czym chodzi o podstawę faktyczną, a nie prawną,

albowiem w żadnym miejscu Sąd Okręgowy nie czynił w stosunku do pełnomocnika powoda zarzutu co do braku wskazania podstawy prawnej.

Powód znalazł się w grupie pracowników przejętych przez nowego pracodawcę w trybie art. 23¹ § 1 KP, ponieważ przejście części zakładu pracy powoda na innego pracodawcę nastąpiło w związku ze sprzedażą Elektrociepłowni umową notarialną zawartą 3 września 1996 r., a więc w czasie trwającego do 30 września 1996 r. okresu wypowiedzenia powodowi umowy o pracę. Powód niewątpliwie został objęty działaniem § 5 umowy przedwstępnej. Nie wynikają jednak z tego dla powoda żadne roszczenia wobec strony pozwanej o nawiązanie stosunku pracy.

Umowa przedwstępna w § 5 reguluje jedynie tryb przejścia pracowników Zakładów Metalurgicznych "Z." w upadłości przez nowego pracodawcę, nie zawiera natomiast żadnego oświadczenia - w tym zwłaszcza oświadczenia nowego pracodawcy - kreującego uprawnienie dla powoda jako osoby trzeciej w rozumieniu art. 393 § 1 KC do domagania się nawiązania z nim ponownie stosunku pracy po rozwiązaniu umowy o pracę w związku z wcześniejszym skutecznym jej wypowiedzeniem. Treść § 6 umowy przedwstępnej musi być oceniona na podstawie art. 58 § 1 KC jako nieważne postanowienie umowne, albowiem wyklucza działanie art. 23¹ KP, co jest niedopuszczalne. Dosłowna treść § 6 umowy - nie wymagająca, wbrew zarzutom kasacji, dokonywania szczególnych zabiegów interpretacyjnych stosownie do art. 65 § 1 i 2 KC - przewiduje, że nowy pracodawca będzie zwolniony z przejścia (w trybie art. 23¹ § 1 KP) tych pracowników, którzy w odpowiednim czasie nie wystąpią do nowego właściciela o przyjęcie ich do pracy w Elektrociepłowni. Przepis art. 23¹ § 1 KP jest przepisem bezwzględnie obowiązującym. Przejęcie w tym trybie pracowników przez nowego pracodawcę następuje z mocy prawa i nie jest uzależnione od jakichkolwiek czynności pracowników. Nie jest również możliwe uchylenie skutków działania tego przepisu w wyniku czynności prawnej (umowy) pomiędzy dotychczasowym i nowym pracodawcą.

Zarzut naruszenia art. 389 KC i art. 393 § 1 KC w związku z art. 300 KP jest w tej sytuacji nieusprawiedliwiony.

Podniesiony w kasacji "z ostrożności procesowej" zarzut naruszenia art. 13 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. - Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284) jest nieuzasadniony. Skarżący konstruuje go w ten sposób, że nawet gdyby pełnomocnik powoda nie wskazał podstawy prawnej powództwa, to nie może to obciążać powoda.

Jak już wcześniej wspomniano, Sąd Okręgowy nie czynił w stosunku do pełnomocnika powoda zarzutu dotyczącego braku wskazania podstawy prawnej powództwa. Chodziło o podstawę faktyczną, której wskazanie jest obowiązkiem strony (art. 187 § 1 pkt 2 KPC), gdyż wyznacza granice rozpoznania sprawy przez sąd (art. 321 KPC i art. 477¹ KPC). Art. 13 Konwencji stanowi, że każdy, czyje prawa i wolności zawarte w Konwencji zostały naruszone, ma prawo do skutecznego środka odwoławczego do właściwego organu państwowego także wówczas, gdy naruszenia dokonały osoby wykonujące swoje funkcje urzędowe. Ponieważ pełnomocnik powoda twierdzi, że wskazał podstawę prawną żądania, to znaczy, że w swojej ocenie nie dokonał jako osoba wykonująca funkcje urzędowe naruszeń, o jakich mowa w art. 13 Konwencji. Prawo powoda do wniesienia środka odwoławczego nie zostało w żaden sposób naruszone.

Z przytoczonych powodów kasacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 393¹² KPC. O kosztach orzeczono na podstawie art. 102 KPC, nie obciążając powoda kosztami postępowania kasacyjnego.

=====